

Eiendeler (milva01)

Gjelder fra 13.08.2025

Disse vilkår gjelder i den utstrekning de ikke er fraveket i de enkelte forsikringsvilkår, i forsikringsbeviset eller i forsikringsavtaleloven (FAL).

Forsikringsavtalen består av:

- Forsikringsvilkår og forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særvilkår inngått mellom forsikringstakeren og Storebrand Forsikring AS
- Disse eiendelsvilkår
- Generelle vilkår
- Lov av 16 juni 1989 nr 69 om forsikringsavtaler (FAL)

Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkår. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes. Dersom FAL er fraveket, jfr. FAL § 1-3, vil dette fremkomme av forsikringsbeviset.

Innholdsfortegnelse

1. Hvem forsikringen gjelder for	3
2. Hvor forsikringen gjelder	3
2.1 Utvidet gyldighetsområder.....	3
2.2 Borteforsikringen gjelder ikke	3
3. Hva kan være forsikret	3
3.1 Maskiner, inventar og løsøre	3
3.2 Varer.....	4
3.3 I tillegg omfatter forsikringen også	4
4. Hvilke skader som erstattes	5
4.1 Grunndekning erstatter	5
4.2 Standarddekning.....	5
4.3 Superdekning	7
5. Erstatningsberegning	8
6. Tank	11
7. Avbrudd	12
8. Maskinskade.....	16
9. Maskinskadeavbrudd.....	17
10. Valgfrie tilleggsdekninger.....	18
Når det fremgår av forsikringsbeviset vil valgfrie tilleggsdekninger være omfattet.	18
10.1 Justeringsforsikring.....	18
10.2 Ting som tilhører andre	18
10.3 Hærverk i åpningstiden	18
10.4 Ansattes klær og effekter.....	18
10.5 Varer i kjøle- og fryseenheter	18
10.6 Frostskafer på varer som følge av strømbrudd.....	19
10.7 Frostskafer på varer ved bruddskade på glass	19
10.8 Varetopp.....	19
10.9 Varer og eiendeler hvor som helst	19

10.10 Varer lagret ute	19
11. Sikkerhetsforskrifter for Eiendeler og Bygg	21
11.1 Generelt om sikkerhetsforskrifter	21
11.2 Endring av risiko	21
11.3 Følger av å ikke overholde sikkerhetsforskrifter	21
11.4 Identifikasjon	21
11.5 Sikkerhetsforskrifter- sikring mot brann	21
11.6 Sikkerhetsforskrift - Sikring av elektronisk utstyr	28
11.7 Sikkerhetsforskrifter - Rørbrudd	29
11.8 Sikkerhetsforskrifter- sikring mot tyveri og hæverk	29
11.9 Sikkerhetsforskrifter - Andre skader	30
11.10 Brannsikring av solcellepanel og elektriske ladestasjoner	30
11.11 Sikkerhetsforskrifter – Kjøle- og fryseanlegg	31
11.12 Sikkerhetsforskrift for tyveri fra/av Container og brakke	31
11.13 Sikkerhetsforskrift for tyveri fra plasthall	32
11.14 Sikkerhetsforskrifter - Maskinforsikring	32

1. Hvem forsikringen gjelder for

- a. Forsikringstaker.
- b. Innehaver av tinglyst panterett i løsøre eller varer dersom panthaver har mottatt forsikringsattest.
- c. Annen panthaver, eller annen eier av ting, dersom forsikringstaker har forsikringsplikt i henhold til norsk lov eller skriftlig avtale.
- d. Ved eierskifte gjelder forsikringen inntil ny eier har kjøpt forsikring, men maksimum 14 dager etter eierskiftet.

2. Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på avtalt sted nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

2.1 Utvidet gyldighetsområder

- a. Forsikringen gjelder ting som midlertidig befinner seg på annet sted innen Norden (Borteforsikring) med inntil kr 3 000 000,-
- b. I Norge for naturskadeforsikring

2.2 Borteforsikringen gjelder ikke

- a. På egne eller leide lokaler.
- b. På bygge- eller anleggsplass.
- c. For ting som anvendes i entreprenør, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet.

3. Hva kan være forsikret

Forsikringen omfatter de gjenstander og interesser som fremgår av og er beskrevet i forsikringsbeviset, dette gjelder både hva som er forsikret og forsikringssummer. Er det ikke nevnt i forsikringsbeviset, er det ikke omfattet.

I tillegg gjelder Generelle vilkår skadeforsikring.

3.1 Maskiner, inventar og løsøre

Maskiner, inventar og løsøre som er angitt i forsikringsbeviset inntil angitt forsikringssum og er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlig eller private virksomheter.

Til maskiner, inventar og løsøre medregnes også:

- a. Maskinfundamenter.
- b. Tilknyttede rør, kabler og ledninger.
- c. Maskiners ventilasjonsanlegg med videre.

Til maskiner, inventar og løsøre medregnes ikke:

- a. Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats og lignende.
- b. Motorkjøretøy, tilhenger til motorkjøretøy, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy
- c. Penger og verdipapirer.

3.2 Varer

Herunder råvarer, halvfabrikata, ferdige varer, handelsvarer, hjelpestoffer, driftsmaterialer, emballasje og lignende.

3.3 I tillegg omfatter forsikringen også

3.3.1 Riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester etter en erstatningsmessig skade

Erstatningen er begrenset til 50 prosent av samlet forsikringssum for maskiner, inventar og varer på forsikringsstedet, høyst 3 000 000 kroner.

3.3.2 Penger

Erstattes med inntil kr 15 000,-

3.3.3 Rekonstruksjon av data og dataprogrammer som er ferdig utviklet, arkiver, manuskripter, yrkestegninger, beregninger og øvrige arkiver

Erstatningen er begrenset til 30 prosent av forsikringssummen for maskiner, inventar, varer og løsøre, maks kr 200 000.

3.3.4 Nyanskaffelser som skjer i løpet av forsikringsperioden

Erstatningen er begrenset til 20 prosent av samlet forsikringssum for maskiner, inventar og varer på hvert forsikringssted, begrenset til kr. 10 000 000

3.3.5 Påløpte ekstrautgifter på grunn av prisstigning i perioden fra skadedato frem til tidspunkt da reparasjon/gjenanskaffelse skjer eller kunne ha skjedd

Erstatningen er begrenset til 20 prosent av tingens verdi etter skadedagens prisnivå.

3.3.6 Merutgifter til lagring, bortkjøring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting innen 12 måneder etter erstatningsmessig skade

Merutgifter dekkes kun når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrifter. Erstatningen begrenset til 50 prosent av samlet forsikringssum for maskiner, inventar og varer på forsikringsstedet, høyst 3 000 000 kroner.

3.3.7 Bygningsmessig tilleggsinnredning

inntil kr 150 000,- bekostet av sikrede når:

- a. Innredningen ikke lenger kan nyttes fordi leieforholdet opphører som følge av skade.
- b. Innredningen ikke blir utbedret som ledd i utbedring av bygningsskaden.

3.3.8 Modeller, mønstre og former

Erstatningssummen er begrenset til kr 100 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

3.3.9 Programvare/operativsystemer

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

4. Hvilke skader som erstattes

Forsikringen omfatter plutselig og uforutsett fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden.

Utgifter til vedlikehold eller forbedringer omfattes ikke. Det fremgår av forsikringsbeviset hvilken dekning som er valgt.

4.1 Grunndekning erstatter

4.1.1 Grunndekningen dekker

- a. Brann, dvs. ild som er kommet løs.
- b. Lynnedslag og elektriske fenomen. Med elektriske fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning, også som følge av lyn.
- c. Eksplosjon og implosjon.
- d. Nedsoting

4.1.2 Naturskade

Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jfr. lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

Erstatningen beregnes etter selskapets Erstatningsregler.

4.1.3 Grunndekningen dekker ikke

- a. Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.
- b. Elektriske fenomen på maskin, apparat eller ledning med driftsspenning over 1 000 volt.
- c. Skade ved eksplosjon og implosjon på maskin, apparat eller ledning med driftsspenning over 1 000 volt.
- d. Skade ved eksplosjon og implosjon på prosessstyringsutstyr og transformator.
- e. Skade ved eksplosjon på smelteovn med tilhørende utstyr - mikser, skjenk, digel, form o.l. hvor eksplosjon oppstår.
- f. Skade som skyldes sprengningsarbeid på forsikringsstedet.
- g. Skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- h. Skade på transformator, elektrisk maskin, apparat og datautstyr – ved eksplosjon i disse.

4.2 Standarddekning

Standarddekning erstatter i tillegg til grunndekning:

4.2.1 Vann og annen væske

4.2.1.1 Dekkes

- a. Utstrømning av vann eller annen væske ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr.
- b. Vann som trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunnen eller gjennom avløpssystemet i en slik mengde at det blir stående vann over gulvet.
- c. Utstrømning fra brannslukningsapparat.

4.2.1.2 Dekkes ikke

- a. Skade ved vanlig bruk, kondens eller søl.
- b. Skade som skyldes at vann eller annen væske trenger inn i bygningen fra drenssystemet, overvannsledning, sjøvarmeledning, infiltrasjonsledning, eller spredeledning/-grøft.
- c. Skade ved sopp, herunder muggsopp, råte, virus og andre mikroorganismer eller bakterier uansett årsak.
- d. Tap av gass, vann eller annen væske.

4.2.2 Tyveri og hæververk

4.2.2.1 Dekkes

- a. Tyveri jf. straffeloven, fra låst bygning eller låst rom i bygning
- b. Skadeverk jf. straffeloven, i forbindelse med tyveri fra låst bygning eller låst rom i bygning

4.2.2.2 Dekkes ikke

- Tyveri og hæververk dekkes ikke i det tidsrom lokalene er åpne for kunder og publikum.

4.2.3 Ran og overfall

4.2.3.1 Dekkes

- a. Ran på forsikringsstedet
- b. Ran under transport i Norge inntil kr 150 000,-

4.2.4 Bruddskade på fastmontert glass og skilt

4.2.4.1 Dekkes med inntil kr.50 000 totalt pr. skadetilfelle for følgende objekter

- a. Fastmontert glass-/plastruter og skilt
- b. Glass i innredning

4.2.4.2 Dekkes ikke

- a. Skade som skyldes setninger i grunnen eller sviktende fundamentering.
- b. Skade som bare består i funksjonsfeil uten at dette skyldes fysisk skade på objektet.
- c. Skade ved avskallinger og riper

- d. Skade ved bygnings- og innredningsarbeider
- e. Punktering av isolerglass

4.3 Superdekning

Superdekning erstatter i tillegg til grunndekning og standarddekning

4.3.1 Annen skadeårsak

Dekkes

- Annen plutselig og uforutsett fysisk skade av ytre årsak.

Dekkes ikke

- a. Samtlige ansvarsbegrensninger og unntak som er nevnt i punktene 4.1 til 4.2 med tilhørende underpunkter.
- b. Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Storebrand, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Storebrand betaler kostnadene ved søksmålet.
- c. Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer.
- d. Skade ved vanlig bruk, kondens eller søl.
- e. Skade som skyldes at vann eller annen væske trenger inn i bygningen fra drenssystemet, overvannsledning, sjøvarmeledning, infiltrasjonsledning, eller spredeledning/-grøft.
- f. Skade ved vanninntrengning gjennom utett bygning, men likevel dekkes vann som trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunnen eller gjennom avløpssystemet i en slik mengde at det blir stående vann over gulvet.
- g. Skade som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering
- h. Skade som kun består av flekker, riper, hakk, merker, svinnsprekker og avskallinger.
- i. Tyveri og hæververk er ikke dekket i det tidsrom lokalene er åpne for kunder og publikum.
- j. Skade som følge av korrosjon, oksidasjon eller slitasje som er en naturlig følge av bruk eller annen gradvis forringelse. Likevel dekkes utstrømning av væske eller gass fra rørledning.
- k. Skade på del som har material-, dimensjonerings-, eller konstruksjonsfeil, eller er feil montert.
- l. Der skaden er forårsaket av design-/ material-/dimensjonerings-/ konstruksjonsfeil, korrosjon, slitasje eller feil montering/utførelse, gjøres det fradrag i erstatningen for hva det på skadedagen ville kostet forsikringstakeren å utbedre svakheten.
- m. Funksjonsfeil uten at dette skyldes skade på tingen
- n. Skade som følge av virus, hacking, trojanske hester og annen uautorisert Datainntrenging
- o. Bedrageri eller underslag

- p. Svinn
- q. Skade på varer under produksjon og lagring som følge av feil i produksjonsprosessen, feil ved råvarer eller feil behandling
- r. Skade som skyldes snø- og istyngde på veksthus
- s. Naturskade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Dette reguleres i pkt. 4.1.2. Naturskade.

5. Erstatningsberegning

5.1 Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om erstatning skal skje ved

- a. Kontantoppgjør.
- b. Reparasjon.
- c. Gjenoppføring/gjenanskaffelse.
- d. Skjønn.

5.2 Oppgjørsrutiner

- a. Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller Selskapet krever det. Se bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår.
- b. Erstatningen ved kontantoppgjør kan ikke overstige det selskapet hadde måtte betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.
- c. Selskapet har rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.
- d. Merverdiavgift refunderes etter dokumentert kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden.
- e. Kommer gjenstander til rette etter at erstatning er utbetalt, har sikrede rett til å kjøpe gjenstanden tilbake fra selskapet innen 21 dager. Utbetalt erstatning må i så fall tilbakebetales til selskapet.

5.3 Forsikringssum - Maskiner, inventar, løsøre og varer

- a. Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og skal tilsvare gjenanskaffelsesprisen.
- b. For poster med oppgitt sum i vilkårene erstattes skaden, etter fradrag av egenandel, inntil de oppgitte summer. De tillegg som er angitt i forsikringsbeviset, dekkes utover disse summene.
- c. Gjenanskaffelsespris er hva det vil koste å anskaffe tilsvarende, eller i det vesentligste tilsvarende ting som ny, beregnet etter ordinære priser og kostnader umiddelbart før skaden inntraff, inkludert toll og andre netto påløpte offentlige avgifter, transport, igangkjøring, installasjonsarbeider, monteringsarbeider, herunder kabler og rør.
- d. Ved Standard- eller Superforsikring er nyanskaffelser omfattet av forsikringen, og verdien av disse tas i sin helhet med ved vurdering om det foreligger underforsikring.

5.4 Erstatningsregler, maskiner og inventar.

5.4.1 Ved gjenanskaffelse eller reparasjon

- Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til samme - eller vesentlig samme - stand som før, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden fratrasket verdien etter skaden, beregnet etter samme regel.
- Det skal gjøres fradrag for verdiøkningen ved forbedring av tilstanden på den skadde ting eller del/komponent av tingen ved at brukt erstattes med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi og andre omstendigheter, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.
- Ved skade på del av ting, legges den skadde dels alder til grunn.
- Når tingens alder utgjør mindre enn eller lik 30 prosent av tingens totale sannsynlige brukstid, regnes ikke fradrag i erstatningen.

Når tingens alder utgjør mer enn 30 prosent av tingens totale sannsynlige brukstid, beregnes maksimal erstatning etter følgende formel:

$$(A/B) \times 1,4 C = E$$

A = Gjenstående brukstid

B = Total brukstid som ny

C = Reparasjonspris/Gjenanskaffelsespris

E = Erstatning

5.4.2 Uten gjenanskaffelse eller reparasjon

- For ting som uansett årsak ikke blir gjenanskaffet eller reparert innen tre år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som beskrevet i punktet over. Erstatning er likevel begrenset til differansen mellom tingens omsetningsverdi før skaden og omsetningsverdien for skadet ting.
- Kan skaden ikke repareres, beregnes erstatningen på grunnlag av gjenanskaffelsesprisen, fratrasket verdien etter skaden, regnet etter samme regler som for gjenanskaffelsesprisen.
- For ting som ikke lenger er i bruk, settes erstatningsgrunnlaget ikke høyere enn omsetningsverdien før skaden inntraff, etter fradrag av kostnadene ved demontering og annen klargjøring for salg.
- For ting med samlerinteresse - som antikviteter, kunstverk, ekte tepper, våpen, mynt-, seddel- og frimerkesamlinger og lignende - settes erstatningsgrunnlaget til markedspris.

5.5 Erstatningsregler, varer

- Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til å sette varene i samme - eller i vesentlig samme - stand som før, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden fratrasket verdien etter skaden, beregnet i samsvar med punkt 5.3. Ved totaltap settes erstatningsgrunnlaget til verdien.
- For varer som har redusert verdi på grunn av ukurans og skal selges til redusert pris, skal forsikringsverdien reduseres i samme forhold som reduksjonen i salgspris.

- c. Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.
- d. Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyn tatt til sikredens normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som берges, skal først og fremst anses som solgt.

5.6 Erstatningsregler, prisstigning

- a. Prisstigning skal regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd.
- b. Prisstigning erstattes i samme forhold som skade forøvrig, og er begrenset til 20 prosent av erstatningen for hver skadde ting etter skadedagens prisnivå.
- c. Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 24 måneder for eiendeler. Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.
- d. I denne samlede erstatningen for prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.
- e. Forsikringen omfatter ikke økte utgifter ved prisstigning som påløper på grunn av forhold som sikrende har ansvaret for.
- f. Prisstigningen beregnes på grunnlag av generell maskinindeks, utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO).

5.7 Erstatningsregler bygningsmessig innredning

Det tas hensyn til innredningens sannsynlige brukstid, leieavtalens varighet og muligheten for forlengelse av avtalen ved beregning av tapet.

5.8 Selskapets overtakelse av panterett, ansvar overfor panthaver, konkursbo, dødsbo og andre nye eiere

5.8.1 Selskapets ansvar er begrenset til det laveste av følgende beløp:

- Forskjellen i tingens omsetningsverdi før og etter skaden, eller vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden skjedde.

For dødsbo gjelder bestemmelsene uten hensyn til om dødsfallet skjedde før eller etter at skaden skjedde.

5.9 Beregning av egenandel

I erstatningsoppgjøret fratrekkes den egenandel som framgår av forsikringsbeviset eller av de påfølgende punkter:

- a. Skal erstatningen avkortes/settes ned gjøres dette før egenandelen er fratrasket.

- b. Dersom skaden berøres av flere egenandelsbestemmelser trekkes kun den høyeste egenandelen.
- c. Har sikrede flere forsikrede ting som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes kun den høyeste egenandelen.
- d. Ved naturskade fratrekkes den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet i henhold til lov om naturskadeforsikring.

6. Tank

Dersom det fremgår av forsikringsbeviset omfattes tank og/eller innhold i tank.

Sikkerhetsforskriftene, samtlige ansvarsbegrensninger og unntak nevnt i hovedvilkåret for tingforsikringen gjelder også her.

6.1 Hva kan forsikres:

- a) Forsikringen kan omfatte tank, innhold og/eller innhold i tank. Det fremgår av forsikringsbeviset hva som er dekket.
- b) Med tank forstås foruten selve tanken, uansett størrelse, også tilknyttede rørledninger fra tanken til og med nærmeste ventil.

6.2 Hvilke skader som dekkes:

6.2.1 Storebrand svarer for plutselig og uforutsett skade:

- a. Iht. vilkårets pkt. 4.1 – grunndekning og 4.2 – standarddekning - med tilhørende underpunkter
- b. på selve tanken ved eksplosjon eller implosjon ved trykk av luft, gass eller damp.
- c. på selve tanken som følge av konstruksjons- eller materialfeil, forsømmelighet, skjodesløshet, ond vilje, udyktighet eller annen uforutsett hendelse.
- d. på innhold i tanken ved utstrømming, ødeleggelse eller forurensing av væske som er i eller renner ut av tanken, såfremt skaden er en følge av erstatningsberettiget skade på tanken etter pkt. 6.2.1 a) og 6.2.1 .b)

Storebrand svarer under denne dekning ikke for skade som utstrømmende væske gjør på andre ting.

6.2.2 Unntatt er:

- a) på tanken som skyldes slitasje, korrosjon, gradvis forringelse eller normal bruk.
- b) som følge av langsom uttrengning av væske(diffusjon).
- c) gjennom normalt svinn på væsken ved blanding av tilstedeværende råvarer eller produkter ved væskens behandling eller lagring.
- d) som leverandøren eller andre er ansvarlige for, i henhold til kontrakt eller avtale, med mindre forsikringstakeren kan godtgjøre at den ansvarlige ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

6.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:

- a) Tanken skal være forsynt med sikkerhetsutstyr og være konstruert slik at den tåler det maksimale trykk den kan bli utsatt for før sikkerhetsutstyret fungerer.
- b) Ved påfylling og tapping - dog minst en gang årlig - skal væskekvantiteten i tank som rommer mer enn 50 m³, måles og journalføres så vel før som etter påfylling, respektive tapping. Journalen skal fremlegges ved inntruffet skade og for øvrig når forsikringsgiverens representant måtte forlange det.
- c) Bestemmelsene gjelder dog ikke for tanker med kontinuerlig tapping. For slike tanker må kontroll av normal lekkasje eller svinn skje på annen hensiktsmessig måte.

6.4 Egenandel

Hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset er egenandelen 25 000 kr.

6.5 Særvilkår - Tyveri av innhold i nedgravde tanker

Sikkerhetsforskriftene, samtlige ansvarsbegrensninger og unntak nevnt i hovedvilkåret for eiendeler gjelder også her.

6.5.1 Hva er forsikret:

Forsikringen omfatter tyveri av innhold i nedgravde tanker på forsikringsstedet.
Forsikringssummen fremgår av forsikringsbeviset.

6.5.2 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:

- a) Løkk på rør som fører ned til tankene skal være låst med FG-godkjent lås minimum klasse 3.
- b) Det er en betingelse at peiling, kontroll og bokføring av innhold i tankene skjer i samsvar med retningslinjer fastsatt av oljeselskapet og minst en gang pr. dag.

7. Avbrudd

7.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringstaker som fremgår av forsikringsbeviset.

7.2 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på forsikringsstedet som er oppgitt i forsikringsbeviset.
I Norge for naturskadeforsikring.

7.3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter det som er beskrevet i forsikringsbeviset, dette gjelder både hva som er forsikret og forsikringssummen. Er det ikke nevnt i forsikringsbeviset, er det ikke omfattet. I tillegg gjelder Generelle vilkår skadeforsikring for forsikringen.

7.3.1 Dekker

- a. Avbruddstap i ansvarstiden ved stans eller innskrenkning i driften på grunn av erstatningsmessig tingskade. Erstatningsmessig tingskade fremgår av valgt dekning i forsikringsbeviset. Storebrand svarer bare for avbruddstap som følge av skader som inntreffer i den tid Storebrands ansvars løper etter forsikringsavtalen og Forsikringsavtaleloven.
- b. Avbruddstap i ansvarstiden som følge av erstatningsmessig naturskade er begrenset med inntil 10 millioner kroner.
- c. Avbruddstap i ansvarstiden dersom adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke er direkte berørt. Tiltakene må ha sammenheng med erstatningsmessig skade. Avbruddstapet dekkes inntil 10 millioner kroner, inklusive lønn til ansatte.
- d. Lønn til ansatte i oppsigelsestiden i henhold til arbeidsmiljølovens § 15.3, pkt 10, dersom ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.

7.3.2 Dekker ikke

- a. Lønn til ansatte utover det sikrede er pålagt å betale i henhold til lov, eller utover det som blir erstattet som en del av erstatning for driftstap.
- b. Den del av avbruddstapet som er en følge av at driften hindres eller sinkes på grunn av:
 - 1. forbedring, utvidelse, avvikling/nedleggelse eller andre endringer enn slike som skyldes påbud med hjemmel i lov eller offentlige forskrifter for utbedring av tingskaden.
 - 2. manglende arbeidskraft til driften.
 - 3. reguleringstiltak etter skaden.
 - 4. ufullstendig tingforsikring.
 - 5. Økte finansieringskostnader, utilstrekkelig eller manglende finansiering.
 - 6. utilstrekkelig forsikring for rekonstruksjon av data, dataprogrammer, manuskripter, yrkestegninger, arkiver og lignende.
 - 7. utgifter til rekonstruksjon.
- c. Driftstap som følge av skade på maskin, inventar og løsøre som ikke er eiet, leiet, leaset eller lånt av forsikringstaker
- d. Driftstap relatert til kryptovaluta og tap av kryptovaluta
- e. At reparasjons-/gjenanskaffelsestid forlenges på grunn av forhold sikrede har råderett over.
- f. Krav fra kunder og andre tredjemenn, når kravet skyldes manglende eller forsinket/uteblitt levering av varer eller tjenester
- g. KILE-kostnader eller tap som følge av KILE hos forsikringstaker eller hos forsikringstakerens kunder, leverandører eller andre forsikringstakeren kan bli ansvarlig overfor (KILE betyr

"kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi").

- h. Driftstap som skyldes skade på luftfartøy, båt, motorvogn, arbeidsmaskin og deler til disse
- i. Driftstap som skyldes skade på tilhenger/arbeidsredskap til arbeidsmaskin/motorvogn
- j. Driftstap i tilknytning til husdyr- og planteproduksjon og produksjon av levende fisk

7.4 Erstatningsberegning

7.4.1 Ansvarstid

Ansvarstiden er avtalt og angitt i forsikringsbeviset og starter på det tidspunkt skaden hindrer driften, men ikke senere enn 12 måneder fra skadedagen. Medfører streik, lockout eller annen force majeure at utbedringen eller gjenoppføringen hindres, forskyves ansvarstiden tilsvarende i inntil 12 måneder fra skadedagen.

7.4.2 Forsikringsform

Det fremkommer av forsikringsbeviset hvilken forsikringsform som gjelder for forsikringen.

7.4.2.1 Avbrudd - fullverdi

Under forutsetning av at beløpet som er oppgitt for virksomhetens omsetning er siste års kjente omsetningstall, erstattes driftstapet begrenset til det tap som virkelig er lidt, etter bestemmelsene under.

- a. Det angis derfor ingen særskilt forsikringssum i forsikringsbeviset, men driftstapet dekkes fullt ut, såfremt oppgitt årsomsetning er lik eller større enn den årsomsetning som fremgår av siste regnskapsår.
- b. Dersom den oppgitte årsomsetning i forsikringsbeviset er lavere enn regnskapets årsomsetning siste år, erstatter selskapet bare en så stor del av driftstapet som svarer til forholdet mellom dem.

7.4.2.2 Avbrudd - førsterisiko

Driftstapet erstattes med det tap som virkelig er lidt etter bestemmelsene under, begrenset til avtalt forsikringssum som er oppgitt i forsikringsbeviset.

7.4.3 Hvordan erstatningen blir beregnet

Tapet fastsettes snarest mulig etter utløpet av ansvarstiden eller tidligere hvis partene blir enige om det. Avbruddstapet settes til forskjellen mellom det resultat av driften som ville ha vært oppnådd i ansvarstiden uten skade og resultatet av driften i ansvarstiden etter skaden.

Disse resultater beregnes uten hensyn til inntekts- eller utgiftsposter som ikke har noe med selve driften å gjøre, som f.eks. dannelse eller oppløsning av reserver i beholdninger og varekontrakter, inntekts- og formuesskatter. Sikrede plikter å medvirke til at driften i ansvarstiden blir så god som mulig, f.eks. ved utbedring, gjenanskaffelse, overflytting til annet lokale, midlertidig omlegging eller innstilling av driften. Gir selskapet bestemte anvisninger, må disse følges.

7.4.3.1 Driftsresultat uten skade

Ved beregning av det resultat av driften som ville ha vært oppnådd i ansvarstiden uten skade, skal virksomhetens resultat av driften i tilsvarende tidsrom før skaden - minimum ett år (sammenligningstiden), legges til grunn. Resultatet justeres hvis:

- a. konjunkturer, salgsmuligheter, priser, produksjonsmetoder eller andre driftsforhold påviselig er annerledes i ansvarstiden enn i sammenligningstiden.
- b. driften i sammenligningstiden har vært helt eller delvis avbrutt.
- c. driften i ansvarstiden helt eller delvis ville vært avbrutt av annen årsak enn skaden.

7.4.3.2 Driftsresultat etter skade - hvilke kostnader som tas med

De kostnader som er nødvendige for virksomhetens fortsatte drift i ansvarstiden. Dette inkluderer lønn, feriepenger og andre tariffestede ytelser til ansatte dersom det er nødvendig å beholde dem for å sikre fortsatt drift.

- a. Lønn m.v. utover det som er nevnt i foregående avsnitt, tas bare med hvis det er særskilt avtalt.
- b. Ekstraordinære utgifter som pådras i den hensikt å begrense tapet, f.eks. utgifter til provisoriske tiltak, forseringsutgifter o.l. Er selskapets samtykke ikke innhentet på forhånd, regnes slike utgifter bare med i den utstrekning de påviselig har minsket tapet. Medfører slike kostnader nytte utover ansvarstiden, tas bare med det beløp som forholdsvis faller på ansvarstiden.
- c. Inntekter i ansvarstiden, herunder renteinntekter, som skyldes skaden.

7.4.3.3 Hvilke kostnader som ikke tas med

Ved beregning av resultatet av driften i ansvarstiden etter skaden tas følgende ikke med:

- a. tingskader
- b. økte finanskostnader eller økte avskrivninger som ikke skyldes skaden
- c. økte kapitalkostnader på grunn av investering ut over erstatning for ting
- d. dagbøter, mulkt og annet erstatningsansvar

7.4.4 Karenstid (egenandel)

Karenstiden er angitt i forsikringsbeviset og begynner samtidig med ansvarstiden. Egenandelen er driftstapet i karenstiden. Denne egenandelen fratrekkes i tillegg til egenandel ved eventuell tingskade.

7.5 Ekstraavgifter til fortsettelse av virksomhet etter skade

Dersom det fremgår av forsikringsbeviset at dekning for ekstraavgifter er omfattet, svarer Storebrand for:

Ekstraavgifter i ansvarstiden når disse er en følge av erstatningsmessig skade – inntruffet på forsikringsstedet i forsikringstiden – til nødvendig fortsettelse av virksomheten.

Unntatt er:

Forsikringen omfatter ikke ekstrautgifter ved rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og -beregninger, arkiver, registre, kartoteker, forretningsbøker, datafiler, dataprogram o.l.

7.5.1 Ansvarstiden er 12 måneder fra skadedagen om ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.

7.5.2 Erstatningsberegning:

Tapet settes til nødvendige dokumenterte ekstrautgifter sikrede er blitt påført for å kunne fortsette virksomheten i ansvarstiden.

I tapsberegningen tas ikke med:

1. Tingskader.
2. Nedgang i omsetning.
3. Økte finanskostnader eller økte avskrivninger som ikke skyldes skaden.
4. Økte kapitalkostnader på grunn av investering ut over erstatning for ting.
5. Dagbøter, mulkt og annet erstatningsansvar.

I tapsberegningen tas heller ikke med ekstrautgifter som er en følge av at gjenopptagelse av driften hindres eller sinkes på grunn av:

1. Forbedringer, utvidelser eller andre endringer.
2. Ufullstendig tingforsikring.
3. Manglende finansiering.

Det skal også gjøres fradrag for inntekter i ansvarstiden, herunder renteinntekter som skyldes skaden. Ekstrautgifter som medfører nytte utover ansvarstiden tas bare med det beløp som forholdsvis faller på ansvarstiden.

7.5.3 Egenandel

Hvis ikke annet er angitt i forsikringsbeviset, er egenandelen 10 000 kr.

Denne egenandel trekkes i tillegg til egenandel for eventuell tingskadeerstatning.

8. Maskinskade

Maskinskade erstatter i tillegg til superdekning

8.1 Annen indre skadeårsak

Dekkes

- Annen plutselig og uforutsett fysisk skade av indre årsak.

Dekkes ikke

- a) Samtlige ansvarsbegrensninger og unntak som er nevnt i punktene 4.1 til 4.3 med tilhørende underpunkter.

- b) Kostnader ved utskifting eller reparasjon av ting eller deler av ting på grunn av slitasje, gradvis forringelse, feil bruk eller fordi tingen eller delen ikke har de tilsiktede egenskaper.
- c) Skade som skyldes prøving og testing av tingen før overtagelse fra leverandør.
- d) Skade som leverandør, reparatør eller andre er pliktig til å erstatte i henhold til gjeldende rett, kontrakt, garanti eller annen avtale. Når den sikrede er produsent eller forhandler av den forsikrede ting, svarer Storebrand ikke for skader som omfattes av den alminnelige garanti for vedkommende bransje og heller ikke for skade på forsikret del som skyldes at delen for sitt formål er feilaktig konstruert, dimensjonert eller på annen måte feilaktig utført.
- e) Skade som alene rammer forbruksmateriell.

8.2 Hva kan være forsikret

Ting og gjenstander som er nevnt i forsikringsbeviset

8.3 I tillegg omfatter forsikringen også

8.3.1 Fundamenter

Utgifter til nødvendige endringer av fundamenter og bygningsmessige konstruksjoner med 20 % av forsikringssummen for maskinen, høyst kr 100 000 kr. Nødvendige endringer av fundamenter på grunn av en erstatningsmessig skade på maskin erstattes selv om fundamentet ikke er skadet.

8.3.2 Væske/gass i hydraulisk system og frysesystem

Væske i hydraulisk system og væske/gass i kjøle-/frysesystem med 10 % av forsikringssummen for vedkommende system, høyst 50 000 kr.

8.3.3 Merkostnader ved reparasjon på overtid, forseringsutgifter

Merkostnader som følge av reparasjon av skadde ting på overtid og ved helligdagsarbeid, ved forsendelse av skadde ting som il-, ekspress- eller flyfrakt, samt annen lignende forsering med 20 % av forsikringssummen for de skadde ting, høyst 50 000 kr.

8.3.4 Feilsøking

Kostnader til feilsøking for å fastsette hvilket utstyr, deler/komponenter som er skadet med inntil 30 % av gjenanskaffelsesprisen for skadet utstyr høyst kr 50 000.

9. Maskinskadeavbrudd

9.1 Hvilke skader som dekkes

9.1.1 Storebrand svarer for

Avbruddstap som følge av erstatningsmessig fysisk skade nevnt under vilkårets pkt. 8.1 – maskinforsikring.

Ansvarsbegrensninger og skadeunntak nevnt i dette vilkårets pkt.7 - Avbrudd, og pkt. 8 - Maskinforsikring - gjelder også her, bortsett fra pkt 4.3.1.b (- Skade som andre enn sikrede er pliktige til å erstatte).

For øvrig gjelder vilkårets pkt. 7 – Avbrudd.

10. Valgfrie tilleggsdekninger

Når det fremgår av forsikringsbeviset vil valgfrie tilleggsdekninger være omfattet. Sikkerhetsforskriftene, samtlige ansvarsbegrensninger og unntak nevnt i vilkåret for tingforsikringen gjelder også her. Dekningsomfang er tilsvarende «Standarddekning» med mindre dekningsomfanget er fraveket i tilleggsdekningen.

10.1 Justeringsforsikring

10.1.1 Hva som er forsikret

Forsikringen omfatter uteglemte ting og feilvurderinger inntil skadedagen og gjelder maskiner og løsøre på forsikringsstedet.

10.1.2 Forsikringssum

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset. Ved skadeoppgjør kan forsikringssummen for poster i forsikringsbeviset forhøyes med inntil 20 %, forutsatt at forhøyelsen ikke overstiger forsikringssummen for justeringsforsikringen.

10.1.3 Egenandel

Hvis ikke annet fremkommer av forsikringsbeviset er egenandelen tilsvarende egenandelen for maskiner, inventar og løsøre.

10.2 Ting som tilhører andre

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

10.3 Hærverk i åpningstiden

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

10.4 Ansattes klær og effekter

Erstatningssummen er begrenset til kr 100 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

10.5 Varer i kjøle- og fryseenheter

10.5.1 Hva som er dekket:

Fysiske skader inntil forsikringssummen nevnt i forsikringsbeviset på ting/varer ved utilsiktet svikt i kjøle-/frysesystem eller strømforsyning.

10.5.2 Hva som ikke er dekket:

Skader hvis svikten skyldes streik eller lockout.

10.5.3 Egenandel

Hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset er egenandelen 15 % av erstatningsbeløpet, minimum 10 000 kr.

10.6 Frostskafer på varer som følge av strømbrydd

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

10.7 Frostskafer på varer ved bryddskade på glass

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

10.8 Varetopp

Erstatningssummen er begrenset til kr 50 000,- om annen sum ikke er nevnt i forsikringsbeviset.

10.9 Varer og eiendeler hvor som helst

10.9.1 Hva som er forsikret:

Forsikringen omfatter løse og/eller varer hvor som helst innen det området som er nevnt i forsikringsbeviset. Hvis ikke annet er angitt, gjelder forsikringen i Norge.

10.9.2 Forsikringen omfatter ikke:

- a. Ting i sikredes egne eller leide lokaler og lagerplasser
- b. Storebrand dekker ikke skade ved innbryddstyveri på bygge- og anleggsplasser
- c. Forsikringen omfatter ikke varer solgt med salgspant.

10.9.3 Forsikringssummen angitt i forsikringsbeviset er summen av tingenes verdi på samtlige steder hvor forsikringen gjelder.

10.10 Varer lagret ute

10.10.1 Hva som er forsikret:

De eiendeler/varer som er nevnt i forsikringsbeviset, lagret/oppbevart utendørs på forsikringsstedet.

Dekningsomfang er tilsvarende «Grunndekning».

I tillegg dekkes:

- a. Tyveriforsikring, jf. vilkårets punkt om tyveri og hæverk.
- b. Hæverksskader på nye eiendeler/varer som befinner seg på sikredes lager eller til klargjøring utenfor lager.
- c. Registrerte motorvogner/tilhengere/campingvogner/ traktorer som ikke er forsikret på annen måte.

Storebrand svarer ikke for:

Hæverksskader på brukte eiendeler/varer lagret ute.

10.10.2 Sikkerhetsforskrifter som gjelder

10.10.2.1 Sikring av utelager

Utelager skal være opplyst og inngjerdet med minst 2 meter høyt gjerde. Annen utendørslagring skal være godkjent av forsikringsselskapet og angitt i forsikringsbeviset

10.10.2.2 Sikring av port til utelager

Port til området skal være låst med FG-godkjent låseenhet. Ved bruk av hengelås skal låsen være FG-Godkjent i minimum klasse 3. Hengelåsen skal være beskyttet av FG-godkjent hengelåsbeslag minimum samme klasse som hengelåsen. Nøkkel skal oppbevares på samme måte som kjøretøyenes-/bygningens nøkler, se pkt. 10.10.3.3. Portens beslag og hengsler skal være sikret mot demontering og oppløfting.

10.10.2.3 Sikring av eiendeler/varer

Eiendelen/varen skal til enhver tid være lukket og låst. For løse gjenstander skal eiendelen/varen være låst fast til vegg på bygning eller annen godkjent fast anretning.

10.10.3 For motorkjøretøyer og liknende med tilbehør gjelder i tillegg:

10.10.3.1 Sikring av tilhengere og campingvogner

Tilhengere og campingvogner skal være sikret med tyverilås for drag eller FG-godkjent hengelås minimum klasse 3.

10.10.3.2 Behandling av skilter for brukte kjøretøyer

For brukte kjøretøy skal skiltene, iht. vegtrafikklovens § 15, senest etter 3 dager være avmontert og levert Biltilsynet eller oppbevart betryggende på annen måte. Ved krav om erstatning for stjålet, uregistret kjøretøy skal kvittering for innleverte skilter sendes sammen med skademelding og salgskontrakt.

10.10.3.3 Oppbevaring av nøkler

- a. Nøkler til kjøretøy (på uteområde, i utstillingshall og verksted mv.) skal oppbevares i låst FG-godkjent verdi- eller sikkerhetsskap eller i låst bygning utenfor forsikringsstedet.
- b. Verdi- eller sikkerhetsskap skal stå i innbruddsalarmoni overvåket område og forankres til underlag eller vegg i henhold til produsentens anvisninger. Innbruddsalarmanlegget skal tilfredsstillende FG sitt regelverk i minimum Grad 2 med varsling til FG-godkjent alarmstasjon. Bevegelsesdetektorer skal ha funksjon for å detektere og varsle tildekking (anti-mask).
- c. Nøkkelen til verdi- eller sikkerhetsskapet skal ikke stå i låsen, men bæres av den som rettmessig disponerer nøkkelen eller oppbevares i låst bygning utenfor forsikringsstedet.
- d. For kjøretøy som midlertidig befinner seg utenfor forsikringsstedet, gjelder de samme krav til oppbevaring av nøkler.
- e. Hvis nøkler eller koder kommer på avveie skal det omgående treffes relevante tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får adgang.
- f. Fra og med den dag ansatte slutter i bedriften, skal bedriften sikre at utleverte nøkler/koder ikke fortsetter å gi vedkommende adgang til bedriftens lokaler, eiendom eller andre ting som eies/leies av bedriften.

10.10.3.4 Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.

10.10.4 Bransjenorm

"Bransjenorm for håndtering av bilnøkler", utgitt av Norges Bilbransjeforbund og Bilimportørenes Landsforening skal i tillegg følges.

11. Sikkerhetsforskrifter for Eiendeler og Bygg

11.1 Generelt om sikkerhetsforskrifter

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid overholdes.

11.2 Endring av risiko

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt ved like Dersom det har skjedd en endring i sikringstiltakene som betinger høyere premie, kan erstatningen bli forholdsmessig satt ned Tilsvarende kan erstatningen bli satt forholdsmessig ned dersom virksomheten endres slik at den nye virksomheten betinger høyere premie

11.3 Følger av å ikke overholde sikkerhetsforskrifter

Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade, og sikrede har utvist uaktsomhet med å overholde forskrifter eller å påse at disse ble overholdt, kan erstatningen reduseres eller falle helt bort, jfr. FAL §§ 4-8 og 4-11.

Det samme gjelder hvis forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, eller av arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

11.4 Identifikasjon

Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlatelser fra personer som er nevnt i FAL § 4-11.

De handlinger eller unnlatelser som medfører bortfall eller reduksjon av sikredes rett til erstatning medfører tilsvarende bortfall eller reduksjon dersom de er begått av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har selvstendig stilling innen virksomheten.

Med personer som har særlig selvstendig stilling menes også personer som utfører arbeidsoppdrag uten overoppsyn fra andre, eller som utfører arbeidsoppdrag de selv er ansvarlige for. Sikrede identifiseres tilsvarende med sine kontraktsmedhjelperes handlinger eller unnlatelser.

11.5 Sikkerhetsforskrifter- sikring mot brann

11.5.1 Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i lover, og forskrifter gitt i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes.

Eksempelvis:

- a. Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.
- b. Brann og eksplosjonsvernloven med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet.
- c. Lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige elektrisitetstilsyn.

11.5.2 Drift og vedlikehold

De forsikrede gjenstander skal holdes i god driftsmessig stand. Sikrede skal påse at offentlige forskrifter og leverandørenes spesifikasjoner for bruk og vedlikehold av gjenstander overholdes.

11.5.3 Ansvarshavende for brannforebyggende arbeid

Forsikringstaker/sikrede skal oppnevne en person til å forestå det brannforebyggende arbeid og virksomheten skal ha branninstruks for de ansatte.

11.5.4 Brann-/seksjoneringsvegger, branndører og brannluker

Brannvegger skal tilfredsstillе offentlige krav, og alle åpninger skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes.

Branndører og brann luker skal holdes lukket. Når det er hensiktsmessig at branndører og brannluker holdes åpne, kan dette tillates hvis de har automatisk lukking styrt av røykdetektor. Branndører og lemmer skal være funksjonsdyktige.

11.5.5 Slokningsredskaper

Påbudte slokningsredskaper skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og holdes i god stand. Slokningsapparater plassert i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert femte år.

Slokningsredskaper plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

11.5.6 Varme arbeider

11.5.6.1 Definisjon

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære og/eller slipeutstyr.

11.5.6.2 Varme arbeider - sertifikat

Varme arbeider hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr utenom faste, spesielt tilrettelagte arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider, utstedt av Norsk Brann- vern Forening eller samarbeidende organisasjon i øvrige, nordiske land

11.5.6.3 Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer hvor det er risiko for at brann kan oppstå. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte rom som en del av den daglige virksomheten. Rommet skal være skilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

11.5.6.4 Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/ entreprenør må sikrede sørge for at sikkerhetsforskriftens krav reguleres i egen avtale eller kontrakt med denne.

11.5.6.5 Sikkerhetskrav

- a. Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Arbeidsinstruksen er tilgjengelig på www.fgsikring.no.
- b. Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
- c. Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.
- d. Godkjent sløkkeutstyr, minimum 2 stk. 6 kg pulverapparat, med minimumseffekt 34A 233B C skal være lett tilgjengelig. Ett håndsløkkeapparat kan erstattes med brannslange med innvendig diameter minimum 19 mm påsatt vann frem til strålerøret.
- e. Navngitt brannvakt skal være til stede og kontinuerlig vurdere risiko for brann under arbeidet, i pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
- f. Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.
- g. I tillegg gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak. Det er forbud mot bruk av åpen flamme på nye og tidligere tekkede tak med følgende unntak:
 - i. Dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av kun ubrennbare materialer.
 - ii. Dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av brennbare materialer og det øverste laget er beskyttet med minst 30 mm brennbar isolasjon.

11.5.7 Tobakksrøyking

Røyking tillates bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser. Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten og være godkjent av bedriftens ledelse.

11.5.8 Utendørs oppbevaring av avfall og lagring av brennbart materiale

- a. Brennbart avfall som uten permanent tilsyn ligger i eller utenfor container/oppbevaringsenhet, skal plasseres slik at brann ikke kan smitte til byggverk (bygning, konstruksjon og anlegg). Plasseringen skal ikke skje under tak/halvtak, inntil/under vindu- eller ventilasjonsåpning eller på overdekket lasterampe. Avstand til brennbar yttervegg skal være minst 5 meter. Mobile enheter skal låses fast.
- b. Brennbart avfall og materiell som kan selvantenne, skal legges i ubrennbare beholdere med lokk eller bringes til trygt sted.
- c. Utendørs lagring av brennbart materiale, eksempelvis trelast, trepaller, flis, plast, papir og lignende, skal plasseres minst 8 meter fra byggverk (bygning, konstruksjon og anlegg). Lagring med høyde over 4 meter eller større enn 200 m² skal plasseres minst 25 meter fra byggverk.

11.5.9 Låsing av dører med mer

Dører skal være låst, vinduer og andre åpninger lukket og sikret slik at uvedkommende ikke uhindret kan ta seg inn.

11.5.10 Elektriske anlegg

Feil og uregelmessigheter ved elektriske anlegg skal straks rettes i samsvar med gjeldende forskrifter. Reparasjoner og installasjoner av elektriske anlegg skal utføres av godkjent installatør.

11.5.11 Gass

Forsyningsanlegg og fordelingsanlegg med tanker, rør, armatur og Andre gasstekniske komponenter for energigasser, skal prosjekteres, installeres, kontrolleres og vedlikeholdes som beskrevet i Norsk Gassnorm. Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder mv. skal installeres, kontrolleres og vedlikeholdes i henhold til produsentens godkjente anvisninger.

11.5.12 Byggtørke og lignende

Byggtørke, sandvarmer og annet olje- eller gassfyrte apparat skal være typegodkjent og oppsatt i henhold til offentlige forskrifter.

11.5.13 Brann- og eksplosjonsfarlige væsker og stoffer

Hvis det has opplag av brann- og eksplosjonsfarlige væsker og stoffer av slik størrelse at forholdet, i henhold til offentlige bestemmelser, skal meldes til myndighetene, skal bedriften meddele Selskapet hvor store opplag myndighetene har tillatt og på hvilke betingelser.

11.5.14 Sikkerhetsforskrifter - Installasjon og brannsikring av griller i kommersielle kjøkken

11.5.14.1 Innledning

Disse sikkerhetsforskriftene gjelder for kommersielle kjøkken med griller hvor det benyttes ved, kull, gass eller strøm. Dette inkluderer også lukkede ovner som bruker ved/kull (solid fuelled). Ref. NS-EN 16282-7:2017 Storkjøkkenutstyr – Ventilasjonskomponenter for storkjøkken – Del 7: Installasjon og bruk av faste brannslukkingssystemer, som beskriver hva slags utstyr som skal beskyttes.

Sikrede plikter å sørge for at følgende sikkerhetsforskrifter følges i sin virksomhet. Dersom sikrede leier ut forsikret eiendom, helt eller delvis, plikter sikrede å avdekke om innretningene angitt i denne sikkerhetsforskriften benyttes og påse at disse sikkerhetsforskriftene etterleves av de som benytter eiendommen.

Sikrede skal ha rutiner for å følge opp offentlige krav og kravene i disse sikkerhetsforskriftene minst hver sjettemåned

11.5.14.2 Installasjon av grill

- a. 2.1 Grill skal minimum installeres i tråd med leverandørens anvisning.
- b. 2.2 Det er kjent at lukket kullgrill har medført brann i vegg, bak ubrennbar overflate. Derfor er ikke mål angitt i produsenters dokumentasjon tilstrekkelig i forhold til avstand mot brennbar/ubrennbar vegg.

Lukket kull/ved grill anses alltid som ildsted og skal installeres på samme måte som et ildsted, selv om dette ikke er angitt i leverandørens anvisning. Se Forskrift om brannforebygging § 11 og Bygghandboken 552.135 Ildsteder og skorsteiner.

11.5.14.3 Installasjon av hette

- a. Det skal være montert standard hette koblet til avtrekk over hver enkelt grill. Standard hette skal ha nødvendig areal og sikre riktig funksjon i forhold til grillen, også når dør åpnes på lukket kullgrill.
- b. Hette over grill skal ikke dekke annet frityr, koke- og steke innretninger. Det skal være en separat hette over grill.
- c. Det skal installeres egnet gnistfanger for å fange gnister og glør. Det må påregnes at gnister og glør passerer gnistfanger, som f.eks. når dør til grill åpnes. Denne risiko må ivaretas. Leverandørens anbefalinger, i tillegg til dette, skal ivaretas.
- d. Egnede fettfilter skal installeres. Fettfilter skal alltid være på plass når kjøkkenet er i drift.
- e. Det er ikke tillatt med filter av glassfiber. Hvis det er installert, må det fjernes uten ugrunnet opphold.

11.5.14.4 Installasjon pipe/avtrekkskanal

- a. 4.1 Pipe gir den beste løsningen og sikkerheten. Hvis det benyttes avtrekkskanal skal den utføres med en brannmotstand på minimum EI 30 A2-s1, d0 – helt til utblåsningsristen. Det skal være minimum 100 mm mellom utside isolasjon på avtrekkskanalen og brennbar konstruksjon eller fast innredning.
- b. 4.2 Det er ikke tillatt med noen form for varmegjenvinning fra avtrekkskanalen. Hvis det er installert må det fjernes uten ugrunnet opphold.
- c. 4.3 Det skal ikke være felles avtrekk med annen innretning (herunder annet frityr, koke- og stekeinnretninger) eller annen ventilasjon. Det skal være separat avtrekk fra grill.
- d. 4.4 Det skal være mulig å rengjøre avtrekk i hele lengden. Dette må ivaretas ved prosjektering og installasjon. Det må også sikres en mulighet for innvendig kontroll av kanal i ettertid.

11.5.14.5 Systemkrav slukkeanlegg

a. Standard

Det skal installeres et automatisk brannslukningsanlegg i tråd med EN 17446 Brannslukkingssystemer i storkjøkken - Systemdesign, dokumentasjon og testkrav. Systemet skal være vannbasert – «wet chemical» eller annet egnet og godkjent løsning. UL 300 vil være dekkende for installasjoner utført før ikrafttredelse av denne sikkerhetsforskrift.

b. Virkning

Brannslukningsanlegget skal løse ut automatisk, men også kunne løses ut manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget. Brannslukningsanlegget skal dekke fettfilter, oppsamling av fett, hette og innløp til avtrekk.

c. Utløst slukkeanlegg

- Det skal foreligge en skriftlig rutine som krever umiddelbar varsling av brannvesen ved utløst slukkeanlegg (eneste unntak er uønsket manuell utløsning).
- Det skal foreligge skriftlig dokumentasjon som bekrefter at de ansatte er kjent med denne og andre rutiner som gjelder for brannsikkerhet og denne sikkerhetsforskrift.

11.5.14.6 Håndslukker - brannslange

I tillegg til automatisk slukkeanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN3. Plassering skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig, samt i umiddelbar nærhet til grill. Håndslukker skal kontrolleres i henhold til NS 3910 av godkjent virksomhet hvert år med kontrolletikett som viser dato for siste kontroll.

Det er ikke krav til håndslukker om det er installert brannslange

11.5.14.7 Rengjøring

- a. Aske fra grillen skal ivaretas på en forsvarlig måte, som for andre ildsteder.
- b. Fettfilter og hette skal rengjøres slik at de er rene, minimum hver uke.
- c. Pipe/avtrekkskanal skal rengjøres ved behov, minimum en gang hver tolvte måned.

11.5.14.8 Kontroll, ettersyn og vedlikehold

- a. Pipe/kanal skal rengjøres slik at fett ikke utgjør en risiko, minimum en gang hver tolvte måned. Dette vurderes og dokumenteres av kompetent og uavhengig firma. Frekvens varierer avhengig av bruk. Dokumentasjon skal inneholde bilder.
- b. Rengjøring utføres og dokumenteres av kompetent firma. Dokumentasjon skal inneholde bilder før og etter rengjøring.
- c. Automatisk brannslukningsanlegg skal kontrolleres og vedlikeholdes i tråd med produsentens anvisninger.
- d. Automatisk brannslukningsanlegg skal kontrolleres og vedlikeholdes av kompetent firma og kompetent person.
- e. Hvis det er UV lys, OZON aggregat eller Ionisering skal det kontrolleres/vedlikeholdes i tråd med produsentens anvisninger.

11.5.14.9 Opplæring

- a. Det skal foreligge rutiner for opplæring av ansatte, og dokumentasjon på utført opplæring.
- b. Opplæring skal dekke alle relevante forhold som sikrer riktig bruk av grill, utløsning av automatisk brannslukningsanlegg og bruk av manuelt brannslukningsanlegg. Dette inkluderer rengjøring og dokumentasjon. Dette inkluderer rengjøring og dokumentasjon

11.5.14.10 Dokumentasjon

- a. All dokumentasjon skal være tilgjengelig elektronisk
- b. All dokumentasjon skal være tilgjengelig, også etter en brann
- c. Eier av bygg/seksjon skal ha kopi av all dokumentasjon som er relevant i forhold til brannsikkerhet og det brannforebyggende arbeidet.

11.5.15 Sikkerhetsforskrifter - Installasjon og brannsikring av frityr, koke- og stekeinnretning i kommersielle kjøkken

11.5.15.1 Innledning

Disse sikkerhetsforskriftene gjelder for kommersielle kjøkken med frityr, koke- og stekeinnretninger som representerer særskilt risiko for brann. Ref. NS-EN 16282–7:2017 Storkjøkkenutstyr – Ventilasjonskomponenter for storkjøkken – Del 7: Installasjon og bruk av faste brannslukkingssystemer, som beskriver hva slags utstyr som skal beskyttes.

Sikrede plikter å sørge for at følgende sikkerhetsforskrifter følges i sin virksomhet. Dersom sikrede leier ut forsikret eiendom, helt eller delvis, plikter sikrede å avdekke om innretningene angitt i denne sikkerhetsforskriften benyttes og påse at disse sikkerhetsforskriftene etterleves av de som benytter eiendommen.

Sikrede skal ha rutiner for å følge opp offentlige krav og kravene i disse sikkerhetsforskriftene minst hver sjette måned.

11.5.15.2 Installasjon av hette

- a. Det skal være montert standard hette koblet til avtrekk over hver enkelt frityr, koke- og stekeinnretning i kommersielle kjøkken. Standard hette skal ha nødvendig areal og sikre riktig funksjon/avtrekk.
- b. Egnede fettfilter skal installeres. Fettfilter skal alltid være på plass når kjøkkenet er i drift.
- c. Det er ikke tillatt med filter av glassfiber. Hvis det er installert må det fjernes uten ugrunnet opphold.

11.5.15.3 Installasjon avtrekkskanal

- a. Det er ikke tillatt med noen form for varmegjenvinning fra avtrekkskanalen. Hvis det er installert må det fjernes uten ugrunnet opphold.
- b. Det er ikke tillatt med noen form for lydfelle fra avtrekkskanalen. Hvis det er installert må det fjernes uten ugrunnet opphold.
- c. Det skal være separat avtrekk fra hver enkelt innretning. Det skal være separat avtrekk fra annen ventilasjon.
- d. Avtrekkskanal skal utføres med en brannmotstand på minimum EI 30 A2-s1, d0 – helt til utblåsningsristen. Det skal være minimum 50 mm mellom utside isolasjon på avtrekkskanalen og brennbar konstruksjon eller fast innredning.

11.5.15.4 Krav om slukkeanlegg

- a. Krav om automatisk slokkeanlegg
Kommersielle kjøkken med frityrlegg eller koke- og stekeinnretninger hvor det benyttes olje eller fett skal ha automatisk slokkeanlegg. Kombidamper og vanlig komfyr (ikke induksjon) er unntatt fra dette kravet. Ref. NS-EN 16282-7:2017 Storkjøkkenutstyr – Ventilasjonskomponenter for storkjøkken – Del 7: Installasjon og bruk av faste brannslukkingssystemer, som beskriver hva slags utstyr som skal beskyttes.
- b. Standard
Systemet skal prosjekteres og installeres i henhold til en relevant standard. Minimumskrav oppgitt i EN 17446 legges til grunn og det skal dokumenteres at systemet og funksjonalitet oppfyller krav i standarden.
- c. Virkning
Brannslukkningsanlegget skal løse ut automatisk, men også kunne løses ut manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.
Slukkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antenning etter slokking.
Brannslukkningsanlegget skal, i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger, også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav og i tråd med EN 17446.
Ytelsen til brannslukkningsanlegget skal være testet i henhold til EN 17446.
- d. Utløst slokkeanlegg
 - Det skal foreligge en skriftlig rutine som krever umiddelbar varsling av brannvesen ved utløst slokkeanlegg (eneste unntak er uønsket manuell utløsning).
 - Det skal foreligge skriftlig dokumentasjon som bekrefter at de ansatte er kjent med denne og andre rutiner som gjelder for brannsikkerhet og denne sikkerhetsforskrift.

11.5.15.5 Håndslukker

I tillegg til automatisk slokkeanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN3. Plassering skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig, samt i umiddelbar nærhet til frityr, koke- og stekeinnretninger. Håndslukker skal kontrolleres i henhold til NS 3910 av godkjent virksomhet hvert år med kontrolletikett som viser dato for siste kontroll.

11.5.15.6 Rengjøring

Frityr, koke- og stekeinnretninger med filter, avtrekksvifte og kanal skal rengjøres som angitt av produsent og leverandør. Frekvens for rengjøring må tilpasses angjeldende bruk. Fettfilter og hette må likevel som et minimum rengjøres minst hver uke, hyppigere ved behov.

Kanal med avtrekksvifter rengjøres helt ut i det fri. Det skal rengjøres i tråd med bruk og behov (fett i kanaler), men minst en gang hver tolvte måned. Dokumentasjon fra rengjøring skal inneholde bilder før og etter rengjøring.

11.5.15.7 Kontroll, ettersyn og vedlikehold

a. Slokkeanlegg

Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slokkeanlegget skal følges. Det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A. Standarden angir at vedlikehold skal utføres minst halvårlig av kvalifisert personell som har gjennomgått nødvendig opplæring av leverandøren. Kontroll, ettersyn og vedlikehold skal dokumenteres.

b. Kanal og aggregat

Kanal og aggregat skal rengjøres slik at fett ikke utgjør en risiko. Dette vurderes og dokumenteres av kompetent og uavhengig firma. Frekvens for kontroll varierer avhengig av bruk. Minst en gang hver tolvte måned. Dokumentasjon skal inneholde bilder av alt som blir vurdert/inspisert.

11.5.15.8 Strøm- og gasstilførsel

Strøm og eventuell gasstilførsel for frityr, andre koke- og stekeinnretninger skal frakobles ved arbeidstidens slutt.

11.5.15.9 Opplæring

- a. Berørt personell skal gjennomføre opplæring i virkemåte, bruk av automatisk slokkeanlegg med manuell utløsning og slokking med manuelt håndsløkkerapparat. Det skal foreligge rutiner for opplæring av ansatte, og dokumentasjon på utført opplæring.
- b. Opplæring skal dekke alle relevante forhold som sikrer riktig bruk av frityr-, koke- og stekeinnretninger, utløsning av automatisk brannslukningsanlegg og bruk av manuelt brannslukningsanlegg. Dette inkluderer rengjøring og dokumentasjon. Opplæringen skal inkludere aktuelle bestemmelser i denne sikkerhetsforskriften og leverandørens anbefalte rutiner etter utløst slokkeanlegg.

11.5.15.10 Dokumentasjon

- a. All dokumentasjon skal være tilgjengelig elektronisk.
- b. All dokumentasjon skal være tilgjengelig, også etter en brann.
- c. Eier av bygg/seksjon skal ha kopi av all dokumentasjon som er relevant i forhold til brannsikkerhet og det brannforebyggende arbeidet.

11.6 Sikkerhetsforskrift - Sikring av elektronisk utstyr

Utstyret skal på 230 V – 400 V-, signal- og telesiden være beskyttet mot overspenning, netbstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

Utførelse:

På 230 V – 400 V-siden skal det være installert - grovvern i sikringstavle for utstyret og eksternt vern ved den enkelte utstyrsenhet. Hovedmaskiner og servere inklusive enhet for sikkerhetskopiering skal sikres med

avbruddsfri strømforsyning (UPS) med tilstrekkelig batterikapasitet til kontrollert nedkopling. Nedkopling av slikt utstyr skal foregå automatisk. På signal- og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte utstyrsenhet. Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med Produkt- og elektrisitetstilsynet på 230 V – 400 V-, signal- og telesiden.

11.7 Sikkerhetsforskrifter - Rørbrudd

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

11.7.1 Sikkerhetsforskrifter - Vann

a. Oppvarming

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

b. Lagring

Varer i rom på bakkenivå eller lavere skal plasseres minst 10 cm over gulv.

c. Hovedstoppekran

Hovedstoppekransen skal være merket og testet. Er bygningen vinterstengt eller forlates i mer enn 30 dager må hovedstoppekransen for vann være stengt og rørledningene avlastet ved at tappekransen åpnes. Man må kontrollere at stoppekransen er tett.

d. Utstyr som er tilkoblet vann

Vaskemaskin/oppvaskmaskin skal plasseres i rom med sluk eller ha innebygget stoppeventil. Kjøleskap, kaffe og isbitmaskiner og lignende utstyr som er tilkoblet vann, skal ha automatisk avstenging med følere i område hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.

e. Rengjøring av sluk

Sluk og vannlåser skal rengjøres regelmessig og det skal kontrolleres at sluk ikke er tildekket.

11.8 Sikkerhetsforskrifter- sikring mot tyveri og hæververk

Sikkerhetsforskriftene omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger. Oppgaver over FG- godkjent materiell/utstyr kan fås på hjemmesiden til [FG](#).

11.8.1 Dører og vinduer

Adkomstdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret i henhold til den sikkerhetsforskrift ([B1](#), [B2](#) eller [B3](#)) som er nevnt i forsikringsbeviset.

11.8.2 Oppbevaring av nøkler og koder

- Nøkler og koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG- godkjent sikkerhetsskap forsynt med FG sitt merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.
- Når skap med kodelås tas i bruk, skal koden byttes. Nøkler og koder skal ikke være merket slik at de kan identifiseres.
- Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.
- Hvis nøkler eller koder kommer på avveie skal det omgående treffes relevante tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får adgang til virksomheten.

- e. Fra og med den dag ansatte slutter i bedriften, skal bedriften sikre at utleverte nøkler/koder ikke fortsetter å gi vedkommende adgang til bedriftens lokaler, eiendom eller andre ting som eies/leies av bedriften.

11.8.3 Programvare:

For installerte operativsystemer/andre programmer skal det være tilgjengelig original eller sikkerhetskopi. Disse skal være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av spesiell programvare skal oppdateres for hver programversjon.

11.8.4 Data:

Det skal være tilgjengelig sikkerhetskopi av data lagret på eksternt datamedium. Nødvendig underlag for rekonstruksjon skal oppbevares.

Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag og være maskinelt lesbar.

Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal forefinnes. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original.

11.9 Sikkerhetsforskrifter - Andre skader

Sikrede skal sørge for jevnlig snømåking av tak, veranda, balkong og terrasse på bygning slik at skade ikke oppstår. Bygningen må tilfredsstille de lastkrav iht. Bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygd.

11.10 Brannsikring av solcellepanel og elektriske ladestasjoner

11.10.1 Solcellepanel – krav til sertifisering og godkjenninger ifm. prosjektering, installasjon/montering og reparasjon

- a. Autoriserte håndverkere skal prosjektere, installere, montere og reparere solcelleanlegg. Drift og vedlikehold av anlegget skal være utført i henhold til anvisninger fra produsent eller leverandør og offentlig krav eller forskrift.
- b. Se Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr, LOV-1929-05-24-4
- c. Autoriserte håndverkere skal alltid være benyttet der det er krav om dette. Anlegget skal være kontrollert årlig gjennom el-kontroll, og termografering skal inngå i kontrollen.
- d. Kontrollen skal være utført av godkjent aktør.

11.10.2 Installasjon:

- a. Anlegget skal leveres og installeres iht. produsentens anbefalinger.
- b. Overhold gjeldende forskriftskrav, standarder (f.eks. NEK) og veiledninger.
- c. Installeres av foretak registrert i Elvirksomhetsregisteret.
- d. DC-bryter og inverter skal installeres i henhold til produsentens spesifikasjoner. (Ofte spesifiseres brennbar plate eller ubrennbar flate som betong).
- e. DC-plugger må festes forskriftsmessig, ikke bli liggende direkte på tak eller brennbare konstruksjoner.
- f. Tilstrekkelig luftespalte mellom tak og solcellepanel for å redusere varmeutvikling. Henvises til produsentens anbefalinger og montasjebeskrivelser.

11.10.3 Vedlikehold:

- a. Årlig ettersyn av kompetent personell for å sikre anleggets tilstand og forebygge potensielle branntilløp.
- b. Oppdatert og fungerende FDV-system (forvaltning, drift og vedlikehold). Eier skal kjenne innholdet og overholde prosedyrer og krav.

11.10.4 Elektriske ladestasjoner

- a. Ladestasjoner for trucker, el-biler og annet el-utstyr (gjelder ikke husholdningsutstyr). Ladepunkter skal være etablert i henhold til DSBs forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (FEL) og normen NEK 400 elektriske lavspenningsinstallasjoner. Installasjon og reparasjon skal være utført av autoriserte håndverker eller elektroinstallatør.
- b. Alle ladepunkter og -stasjoner skal ha tilknyttet overspenningsvern. Ladestasjoner skal visuelt være kontrollert minimum 1 gang per måned. Det er ikke tillatt å lade fra vanlig kontakt eller via skjøteledning.
- c. Spesielle krav ved ladestasjoner for truck:
 - i. ladestasjoner skal være plassert minimum 1,5 meter fra brennbart materiale
 - ii. ladestasjoner skal ikke være etablert i brannfarlige lokaler
 - iii. ladekabler skal alltid være hengt opp
 - iv. alle ladestasjoner skal ha minimum 1 håndbrannsløkker ved eller i nærheten av ladestasjonen.

11.11 Sikkerhetsforskrifter – Kjøle- og fryseanlegg

11.11.1 Vedlikehold:

Forsikringstaker plikter å sørge for at det gjennomføres et forsvarlig og regelmessig vedlikehold av kjøle- og frysemaskineriet. Leverandørens anvisninger skal følges.

11.11.2 Temperaturkontroll

- a. Det skal foretas manuell kontroll av temperaturen i hvert kjøle-/fryserom minst 1 gang pr. døgn dersom anlegget ikke er sikret med temperaturfølere som registrerer temperaturen til enhver tid og gir alarm ved avvik fra normal temperatur (automatisk overvåkningssystem). Alle avlesninger skal journalføres og kunne fremvises på forespørsel.
- b. For innfrysningstunneler og frysemaskineriet til tunnelene skal det være montert alarm som utløses hvis temperaturforløpet i frysetunnelene ikke går som forutsatt eller frysemaskineriet får uønsket driftsstans.
- c. Dersom avvik fra normal temperatur registreres (manuelt eller automatisk) skal varsel/alarm overføres (pr. telefon eller personsøker) til driftsansvarlig person. Feil skal rettes umiddelbart og truede varer reddes.
- d. Etter avriming av anlegget må det nøye kontrolleres at kuldeproduksjonen kommer i gang i kjøle-/fryserommet til normal tid slik at varer ikke skades. Alarmanlegg må settes i drift når temperaturen ligger innenfor de grenser temperaturen i rommet er tillatt å variere.
- e. Det må kontrolleres minst hver annen uke om varselklokker og lamper fungerer.

11.12 Sikkerhetsforskrift for tyveri fra/av Container og brakke

11.12.1 Sikkerhetsforskrift for Container

Containeren skal være tett og på minst 7,5 m³ (8').

Containeren skal være av stål, være tett og ha et volum på minimum 7,5 m³ (8').

Dørene skal sikres med et av følgende alternativer:

- a. Ett stk. FG-godkjent hengelåsbeslag i klasse 5 og låst med ett stk. FG-godkjent hengelås klasse 3 eller høyere med kort bøyde (25 mm).
- b. To stk. hengelåsbeslag låst med to stk. hengelåser med kort bøyde (25 mm), begge deler FG-godkjent i klasse 3 eller høyere.

- c. 2 stk. bommer av stål med hengelasbeslag som beskytter hengelas, dimensjon minimum 60 x 10 med mer, låses med to stk. FG-godkjente hengelas i klasse 3 eller høyere. Bommene må ha forankring tilsvarende bommenes styrke, og skal ikke kunne demonteres fra utsiden.

Hengelasbeslag skal monteres slik at dørene låses sammen. Hengelasbeslag må monteres med gjennomgående bolter og i henhold til produsentens anvisning.

Utvendige hengsler sikres mot demontering.

11.12.2 Plassering

- a. Containere skal være plassert innenfor en fysisk hindring som gjør at containeren ikke kan fjernes.
- b. Områder hvor containere med lett omsettelige varer lagres skal være inngjerdet. Gjerdet og porten skal minimum ha en høyde på 2,5 meter med overklatringsvern. Gjerdet og porten skal være utført i solid stålflettverk. Containeren skal plasseres slik at tilkomst med bil for bortkjøring elimineres.

11.12.3 Sikkerhetsforskrift for brakke

Når forsikret utstyr oppbevares i stasjonær brakke skal dører, luker m.v. være låst med to FG låser. Vinduer skal ha gitter eller lem. Det skal være bomanordning på døra. Denne skal være sikret med hengelas FG hengelas minimum klasse 3. Mobile brakker skal være sikret mot borttransport ved at hjulene fjernes.

11.13 Sikkerhetsforskrift for tyveri fra plasthall

11.13.1 Innvendig sikring

Hallen skal på innsiden være sikret med et flettverksgjerde av stål, i en høyde av 2 meter fra bakkenivå.

11.13.2 Sikring av port

Porten i plasthallen skal også være forankret i flettverksgjerdet.

11.13.3 Porten skal beskyttes med bom og hengelas:

- a. Bommen skal være av stål og ha et tverrsnittsmål, minst 60 x 10 med mer eller annet med tilsvarende styrke.
- b. Bommens festeanordning til karm skal minst tilsvare bommens styrke og etter produsentenes anvisninger.
- c. Bommens hengelasbeslag skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelasbøylen. Beslagets og hengelasenes bøyler skal fylle hverandre.
- d. Hengelasbeslaget skal være slik konstruert at det beskytter låsen.
- e. Bommen skal låses med FG-godkjent hengelas, minimum klasse 3.
- f. Hengelasbeslaget skal være FG-godkjent og ha samme klasse som hengelasen.
- g. Dette gjelder for hengelas i klasse 3,4 og 5.

11.14 Sikkerhetsforskrifter - Maskinforsikring

11.14.1 Drift og vedlikehold.

De forsikrede ting skal holdes i god driftsmessig stand. Sikrede skal påse at offentlige forskrifter og leverandørens eller andres forskrifter for bruk og vedlikehold av gjenstander overholdes.

11.14.2 Sikring av elektronisk utstyr.

Utstyret skal på signal-, tale-, sløyfe --- og på 230V --- 400V-siden være beskyttet mot overspenning, netbstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

Utførelse: På 230V - 400V-siden skal det være installert grovvern i sikringstavle for utstyret og eksternt vern ved den enkelte utstyrsenhet. Hovedmaskiner og servere inklusive enhet for sikkerhetskopiering skal sikres med avbruddsfri strømforsyning (UPS) med tilstrekkelig batterikapasitet til kontrollert nedkopling. Nedkopling av slikt utstyr skal foregå automatisk.

På signal- og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte utstyrsenhet.

Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med Produkt- og Elektrisitetstilsynet på 230V-400V-, signal- og telesiden.

11.14.3 Sikring av dataregistre og programmer

11.14.3.1 Programvare:

For installerte operativsystemer/andre programmer skal det forefinnes original eller sikkerhetskopi. Disse skal være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av spesiell programvare skal oppdateres for hver programversjon.

11.14.3.2 Data:

Det skal forefinnes sikkerhetskopi av data lagret på eksternt datamedium. Nødvendig underlag for rekonstruksjon skal oppbevares. Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag og være maskinelt lesbar.

Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal forefinnes. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original.

Sikkerhetskopier skal oppbevares i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstillende krav til brannsikkerhet ifølge NT FIRE 017 - 120 Data. Nøkler/koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

11.14.4 Sikring mot frostskafer

11.14.4.1 Oppvarming

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

11.14.5 Sikring mot tyveri og hæververk

11.14.5.1 Sikkerhetsforskriftene omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger.

Oppgaver over FG-godkjent materiell/utstyr kan fås på hjemmesiden til FG Innbrudd. Dører og vinduer

Adkomstdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret i henhold til den sikkerhetsforskrift (901, 902 eller 903) som er nevnt i forsikringsbeviset.

11.14.5.2 Penger og verdipapirer

Penger og verdipapirer som dekket i vilkåret skal oppbevares i låst skuff eller skap. Kassaapparat skal stå med åpen skuff utenom åpningstiden.

11.14.5.3 Oppbevaring av nøkler og koder

- a. Nøkler og koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FG sitt merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.
- b. Når skap med kodelås tas i bruk, skal koden byttes. Nøkler og koder skal ikke være merket slik at de kan identifiseres.
- c. Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.
- d. Hvis nøkler eller koder kommer på avveie skal det omgående treffes relevante tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får adgang til virksomheten.
- e. Fra og med den dag ansatte slutter i bedriften, skal bedriften sikre at utleverte nøkler/koder ikke fortsetter å gi vedkommende adgang til bedriftens lokaler, eiendom eller andre ting som eies/leies av bedriften.